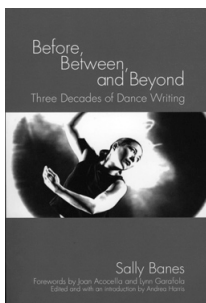

Knjiga predstavlja hrvatsku kulturu na hrvatskom balu gradišćanskih Hrvata, koji danas žive u Gradišću, Beču i zapadnoj Mađarskoj. Mozaik je osobnih slika, misli i dojmova te konkretnijih podataka o Hrvatskom balu u Beču, gradu koji je nositelj tradicije i drugih velikih bečkih balova. Bal se prikazuje važnom odradnicom u kulturnom identitetu, povezivanju i okupljanju mlađih i starijih naraštaja gradišćanskih Hrvata i okosnicom hrvatske kulture koju Gradišćanci ustrajno čuvaju, a ova mu je čitanka svjedokom, dokazom i vrijednim spomenom.

Ivana KATARINČIĆ

Sally Banes, Before, Between, and Beyond, Three Decades of Dance Writing, The University of Wisconsin Press, Madison, Wisconsin 2007., 380 str.

Tekstovi školovane plesačice, plesne kritičarke, novinarke i znanstvenice Sally Banes, podijeljeni su u tri skupine, kojima su vodilja tri razdoblja autoričina djelovanja i pisanja. Nakon novinarskog i praktičnog plesnog iskustva njezin kasniji znanstveni rad ogleda se u novom svjetlu pod okriljem američkih sveučilišnih ustanova u kojima je djelovala (Florida State University 1980., Purchase College 1981.-1986., Wesleyan University 1986.-1988., Cornell University 1988.-1991., University of Wisconsin – Madison 1991.-2003.).

Lynn Garanfola u predgovoru predstavlja rad Sally Banes njezinom kratkom biografijom, Joan Acocella opisuje autoričin rad u kontekstu vremena u kojem je djelovala, a Andrea Harris kao urednica u uvodu najavljuje i ocjenjuje sadržaj tekstova.

Kolekcija radova Sally Banes otvara se njezinim prvim objavljenim plesnim izvješćem naslovljenim "Sadržajnom okrutnošću" 1974. godine u američkom časopisu *The Reader*. Slijede novinarski uradci prvog desetljeća Banesina pisanja odabrani iz plesnih časopisa s kojima je kao novinarka i plesna kritičarka surađivala, poput *SoHo Weekly News*, *Moving On*, *Dance Magazine*, *Village Voice*, *Hartford Courant*. Taj je izbor u knjizi obuhvaćen nazivom "Ples prije ponoći, plesno novinarstvo, 1974-1984.", u kojem autorica obrađuje teme poput disko ili tapplesanja, analizira izvore financiranja plesne umjetnosti, kritizira miješanje plesnih stilova unutar iste koreografije, opisuje i komentira stilove plesanja, izvedbe pojedinih plesača i nove koreografije. Pokušavajući detektirati utjecaj koji plesna virtuoznost ostavlja na publiku, spekulira o prostoru između plesača i gledatelja. U analizi rada i stvaranja Mercea Cunninghama, osobito njegovih radikalnih inovacija u plesu, bilježi rad koreografa suvremenog plesanja šezdesetih i sedamdesetih godina 20. stoljeća te priskrbljuje vrijedan popis plesova, plesača i plesačica, od kojih danas samo neki nisu ostali na marginama plesne povijesti. Prvom skupinom tekstova, autorica upućuje na važnost i odgovornost koju nosi plesna kritika, iskazujući pritom prilično hrabru iskrenost potpomognutu vlastitim dugotrajnim plesnim iskustvom. Promatrajući plesne izvedbe kako bi o njima pisala, pogled joj seže iznad površine izvedbi. Plesnim analizama i refleksijama komentira ne samo izvedbu nego i značaj koreografije, upućuje na različitost interpretacije plesa te ga predstavlja kao kompleksan kulturni entitet.

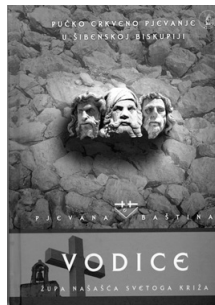
Drugi dio, naslovljen "Između umjetnosti, interdisciplinarna pisanja o umjetnosti kulture", govori o autoričinu promatranju plesa tamo gdje se isprepleće s drugim vrstama umjetnosti. Tekstovi obrađuju prepletanja plesa i filma, ispituju plesnu instrukcijsku pjesmu, pravna i novčana prava plesnih djelatnika, uključujući plesače, koreografe i pisce. U analizi stvaranja filmske umjetnice Ericke Beckman, koja se koristi pokretima inspiriranim dječjom igrom, autorica se zalaže za otvorenost prema alternativnim predstavljajima i značenjima u plesu i kulturi. U rekonstrukciji jedinog baleta ruskog filmskog producenta Sergeja Ejzenštejna, posvećuje se opisivanju povijesnog, društvenog i umjetničkog konteksta vidljivog iz plesa. Rasprave o zaštiti autorskih prava koreografa, sponzoriranju plesne umjetnosti te ulogi njuha u ritualnim i scenskim izvedbama, iskazuju širok raspon autoričina interesa. Tekstovi ove skupine interdisciplinarnoga su pristupa s referentnim podacima i promišljanjima.

Treći dio, "Iza tisućljeća, novija pisanja o plesu", obuhvaća novije znanstvene radove poslije 2000. godine. Analizirajući povijest arome i uloge njuha u plesu, odnos umjetnosti i društva te vrednujući ljepotu baletnog tijela i plesanja ili plesanje žena u glazbenim spotovima, autorica se posvećuje istraživanju plesova i plesnog izražaja na margini zanimanja. Označavajući ples hibridnom umjetnošću, prikazuje nastojanja oko kontekstualizacije plesa unutar kulturnih okvira, upućuje na nezamijećene dijelove plesa i važnost detalja služeći se motivima iz baleta i suvremenog plesa, kojima nastoji proširiti sliku te pružiti kaleidoskopski, višestruki pogled na ples.

Na posljednjim se stranicama knjige nalazi indeks imena i pojmova. Odabrani tekstovi u knjizi, od izvještaja i kritika iz novina do znanstvenih radova i izlaganja na nacionalnim plesnim i kazališnim skupovima, prikazuju različita područja razumijevanja tijela u američkoj kulturi i pisanju Sally Banes. Pišući o trodimenzionalnosti i višestrukoj vrijednosti utjelovljenja, autorica pokazuje na utjecaj koji ples ima i čini na ljudski život. Tekstovima nastoji otkrivati nova znanja o svim vrstama i stilovima plesanja jer samo jednu vrstu bilo koje plesne umjetnosti smatra nedostatnom. Tako obrađuje stilove plesanja od klasičnog baleta i reakcije na njega, suvremenog plesa, do tap ili breakplesanja. Sally Banes je dobitnica nekoliko prestižnih nagrada i priznanja za svoje radove, a ova je knjiga još jedan prilog u istraživanju, promatranju i promišljanju plesa u povijesnim i kulturnim okvirima.

Ivana KATARINČIĆ

Pjevana baština: Pučko crkveno pjevanje u Šibenskoj biskupiji, Vodice, župa Našašća Svetoga Križa,
Hrvatska kulturna udruga Pjevana baština, Šibenik
2007., 112 str., 1 DVD, 2 CD-a

Radio Zagreb je izravno prenosio Veliku svečanu misu iz Novog Vinodolskog, zvanu Vela Maša, na blagdan Velike Gospe 1940. godine. Snimka nije sačuvana, ali zapis o tome postoji. U naše su doba osobito rašireni različiti medijski zapisi cjelovitih religijskih predstavljanja i to je, neovisno o "različitostima" pristupa, vrijedno pozornosti u svakome pogledu. Ne samo da je riječ o prikazivanju obreda u audio, video ili audio/video mediju već i o aktivnosti određene